

Omgevingswet - Dienstverleningsconcept risicobeheersing voor een veilige leefomgeving

Samenwerken aan een veilig en gezond Fryslân, wij dragen daar aan bij!

Inhoud

1. Inleiding	2	3. Visie Brandweer Fryslân	11
1.1 Stelselherziening omgevingsrecht	3	3.1. Inleiding	11
1.2 Aanleiding voor dit dienstverleningsconcept	3	3.2. Taken Veiligheidsregio Fryslân	11
1.3 Doel	3	3.3. Taken Brandweer Fryslân in relatie tot de Omgevingswet	11
1.4 Afbakening	3	3.4. Het belang van vroegtijdige betrokkenheid	12
1.5 Proces totstandkoming	3	3.5. Onze kracht: kennis over het totale systeem van brand- en omgevingsveiligheid	12
1.6 Proces	3	3.6. Kernwaarden veiligheidsregio's	13
1.7 Leeswijzer		3.7. Visie Brandweer Fryslân	14
2. Ontwikkelingen omgevingsrecht en de impact op ons werk	4	4. Dienstverleningsconcept na inwerkingtreding Omgevingswet	16
2.1. Inleiding	4	4.1 Inleiding	16
2.2. De Omgevingswet	4	4.2 Huidige producten- en dienstenaanbod	16
2.2.1. Maatschappelijke doel Omgevingswet	5	4.3 Financiering huidig producten- en dienstenaanbod	18
2.2.2. Gemeentelijk instrumentarium Omgevingswet	6	4.4 Nieuwe dienstverlening onder de Omgevingswet	18
2.3. Wet kwaliteitsborging voor het bouwen	7	4.5 Financiering nieuwe producten- en dienstenaanbod	21
2.4. Impactanalyse	8	Bijlagen	
		Bijlage 1 – Kostenanalyse dienstverleningsovereenkomsten	25
		Bijlage 2 – Praatplaat Brandweer in de Omgevingswet	29

1. Inleiding

1.1. Stelselherziening omgevingsrecht

Op 1 januari 2022 treedt naar verwachting de Omgevingswet en aanverwante wet- en regelgeving in werking. Deze toekomstige wet brengt een omvangrijke stelselherziening van het omgevingsrecht met zich mee. Een wirwar aan bestaande wet- en regelgeving op het gebied van de fysieke leefomgeving (zoals bouwwerken, infrastructuur, water, bodem, lucht en natuur) gaat geheel of gedeeltelijk op in de Omgevingswet. Eenvoudig en beter is hierbij het oogmerk.

De wetgever streeft met de stelselherziening onderstaande verbeterdoelen na:

- Het omgevingsrecht is inzichtelijk, voorspelbaar en gemakkelijk in het gebruik.
- Een samenhangende benadering van de fysieke leefomgeving in beleid, besluitvorming en regelgeving.
- Het bieden van meer afwegingsruimte aan overheden volgens het principe 'decentraal, tenzij'.
- Het versnellen en verbeteren van de besluitvorming over projecten in de fysieke leefomgeving.

De Omgevingswet omvat een verandering op meerdere gebieden, deze zijn op hoofdlijnen weergegeven in onderstaande afbeelding:

Naast aanpassingen in wet- en regelgeving en vergaande digitalisering, vraagt de Omgevingswet om een andere manier van werken. Sleutelwoorden hierbij zijn participatie, integraliteit, lokaal maatwerk, meer bestuurlijke afwegingsruimte en vertrouwen. Dit betekent over de muren van eigen taken kijken, zowel door betrokken bevoegde gezagen en initiatiefnemers, als de adviseurs in het ruimtelijke ontwikkel- en gebruiksproces. Brandweer Fryslân is één van deze adviseurs.

1.2. Aanleiding voor dit dienstverleningsconcept

Risicobeheersing levert - tegen de achtergrond van de Wet veiligheidsregio's - via verschillende producten en diensten op het gebied van brand- en omgevingsveiligheid een belangrijke bijdrage aan een veilige fysieke leefomgeving. Ter voorbereiding op de inwerkingtreding van de Omgevingswet en aanverwante wet- en regelgeving, is een analyse uitgevoerd naar de consequenties hiervan op ons huidige producten- en dienstenaanbod van de afdeling Risicobeheersing. Daarnaast participeert Brandweer Fryslân, samen met onder meer Friese gemeenten, in een aantal regionale projecten gericht op de Omgevingswet (waaronder het project ketensamenwerking, het project toepasbare regels, de Friese Aanpak/omgevingslabs). Mede op basis hiervan bestaat de wens én noodzaak om aanpassingen door te voeren in onze manier van werken.

1.3. Doel

In lijn met het gedachtengoed van de Omgevingswet en het beleidsplan 2019-2022 van Veiligheidsregio Fryslân, is gewerkt aan een aangepast toekomstgericht dienstverleningsconcept vanuit de afdeling Risicobeheersing richting Friese gemeenten. Deze aanpassing is nodig om een goede bijdrage te kunnen (blijven) leveren aan een veilige leefomgeving en daarmee invulling te geven aan onze taken voortvloeiende uit de Wet veiligheidsregio's. In voorliggende notitie is dit toekomstgerichte dienstverleningsconcept uitgewerkt.

Het streven is om vanaf de inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1 januari 2022 te werken volgens het in deze notitie voorgestelde nieuwe dienstverleningsconcept. In de daarop volgende jaren willen we, in samenwerking met de Friese gemeenten, op basis van opgedane leer- en praktijkervaringen onze dienstverlening doorontwikkelen.

1.4. Afbakening

Brandweer Fryslân blijft ook onder de Omgevingswet één van de (wettelijke) adviseurs van het lokale bevoegd gezag. Deze adviestaak wordt binnen de brandweer met name uitgevoerd door de afdeling Risicobeheersing. Om deze reden spitst deze notitie zich toe op de werkzaamheden van deze afdeling gericht op de Friese gemeenten.

1.5. Proces totstandkoming

Voorliggend voorstel is tot stand gekomen op basis van intensieve interne en externe afstemming. Extern hebben er verkennende gesprekken plaatsgevonden met de VTH en/of RO-coördinatoren, de programmamanagers OW en de AOV'ers van de Friese gemeenten. De input die hierbij is opgehaald is betrokken bij dit voorstel.

1.6. Proces

- 25 januari 2021 - Bespreken eerste denkrichting Functioneel overleg Risicobeheersing
- 2 februari 2021 - Bespreken eerste denkrichting MT Brandweer
- Februari / maart / april 2021 - Bespreken voorgestelde lijn met gemeenten + uitwerking dienstverleningsconcept
- 11 mei 2021 - MT Brandweer
- 17 mei 2021 - Directieteam VRF
- 2 juni 2021 - Agendacommissie Bestuurscommissie Veiligheid
- 16 juni 2021 - Bestuurscommissie Veiligheid

1.7. Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk wordt ingegaan op de ontwikkelingen binnen het omgevingsrecht. Hierbij wordt stil gestaan bij de Omgevingswet en de hieraan gekoppelde gemeentelijke kerninstrumenten, de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen en een door de brandweer uitgevoerde impactanalyse. In hoofdstuk 3 worden de taken van de brandweer nader uitgewerkt in onze visie en wordt ingegaan op waar de kracht, kennis en kunde van de brandweer liggen. Tot slot wordt in hoofdstuk 4 ingegaan op ons dienstverleningsconcept na inwerkingtreding van de Omgevingswet, inclusief de wijze van financiering hiervan. Belangrijk aspect daarbij is dat wordt uitgegaan van een groeimodel waarin gemeenten en Veiligheidsregio Fryslân in gezamenlijkheid optrekken om de samenwerking onder de Omgevingswet (verder) vorm en inhoud te geven.

2. Ontwikkelingen omgevingsrecht en de impact op ons werk

2.1. Inleiding

De Omgevingswet omvat een vergaande decentralisatie van de regels voor de fysieke leefomgeving. Uitgangspunt van deze toekomstige wet is dat afwegingen over ruimtelijke ontwikkelingen zoveel mogelijk op decentraal niveau gemaakt worden vanuit een houding 'ja, mits...' in plaats van de huidige houding 'nee, tenzij...'.

Vroegtijdige betrokkenheid van de brandweer in de planfase van een ruimtelijke ontwikkeling is belangrijk; zowel voor de veiligheid van de Friese inwoners als voor onze medewerkers tijdens het brandweeroptreden op straat. Zonder onze tijdige betrokkenheid zijn defensievere afwegingen bij het bestrijden van een incident een mogelijk gevolg. Bovendien staan bij complexe ruimtelijke plannen vaak grote belangen op het spel. Tijdige betrokkenheid van de brandweer in de planfase levert winst op in het totale ontwikkelproces. Een goede samenwerking tussen gemeenten en de brandweer is hierbij essentieel.

Naast de planfase, speelt de brandweer een rol in de oprichtings- en gebruiksfase van bouwwerken en bouwsels. Denk onder meer aan toezicht op een brandveilig gebruik van bouwwerken, advisering en overleg over risico's en brandweezorg, advisering bij evenementen en voorlichting over brandveiligheid.

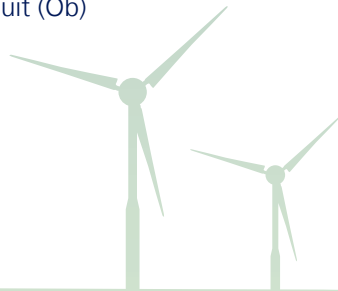
Brandweer Fryslân wil proactief voorsorteren op de komst van de Omgevingswet, aanverwante wet- en regelgeving en het hiermee gepaard gaande gedachtegoed. Alleen zo kunnen wij een professionele samenwerkingspartner en adviseur van het lokale bevoegd gezag blijven en invulling geven aan onze taken op grond van de Wet veiligheidsregio's. Deze taken richten zich op de risico's van branden en incidenten, brandpreventie, brandbestrijding en het voorkomen, beperken en bestrijden van ongevallen met gevaarlijke stoffen. Ons speerpunt hierbij is 'risicobewust en risicogericht samenwerken'.

In dit hoofdstuk worden allereerst op hoofdlijnen de twee ontwikkelingen binnen het omgevingsrecht beschreven; de toekomstige Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (hierna Wkb). Daarna wordt nader ingegaan op de impact hiervan op ons werk.

2.2. De Omgevingswet

De Omgevingswet bundelt 26 bestaande wetten op het gebied van fysieke leefomgeving in 1 overzichtelijke wet, 5000 wetsartikelen worden vervangen door 350 wetsartikelen en in plaats van de huidige 60 Algemene Maatregelen van Bestuur zijn dat er vanaf 2022 nog maar 4:

- het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal)
- het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl)
- het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl)
- het Omgevingsbesluit (Ob)

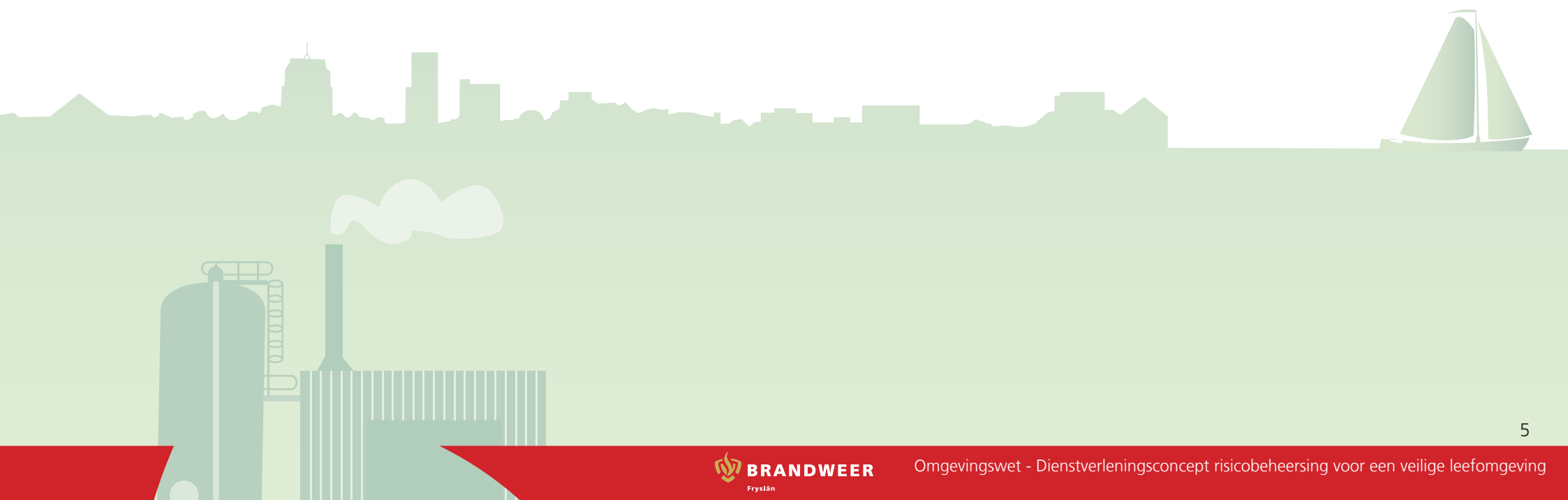

2.2.1. Maatschappelijke doel Omgevingswet

Het maatschappelijke doel van de Omgevingswet is gericht op de onderlinge samenhang tussen:

- Het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit.
- Het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke behoeften.

De Omgevingswet beoogt een veilige en gezonde leefomgeving. Tegelijk moet er ruimte zijn om aanpassingen te maken in de leefomgeving zodat maatschappelijke functies zoals wonen, werken en recreëren, maar bijvoorbeeld ook diverse technologische ontwikkelingen rondom duurzaamheid, energietransitie en klimaatadaptatie naast elkaar kunnen bestaan. Alle partijen die in het stelsel van de fysieke leefomgeving acteren, richten zich op deze duale opgave. Zo ook Brandweer Fryslân.

2.2.2. Gemeentelijk instrumentarium Omgevingswet

Op grond van de Omgevingswet krijgen overheden verschillende kerninstrumenten tot hun beschikking waarmee zij genoemde doelen van de wet in praktijk kunnen brengen. Onderstaand een beknopte uiteenzetting van het gemeentelijke instrumentarium. Binnen dit lokale instrumentarium is een rol weggelegd voor de brandweer als zijnde (wettelijk) adviseur brand- en omgevingsveiligheid.

Omgevingsvisie

In de omgevingsvisie legt de gemeente haar ambities en beleidsdoelen voor de fysieke leefomgeving voor de lange termijn vast. De gemeente stelt één omgevingsvisie voor haar gehele grondgebied op. Via de omgevingsvisie worden onder meer de lokale ambities op het gebied van veiligheid en gezondheid bepaald. De brandweer moet bij de uitvoering van haar adviestaken rekening houden met hetgeen in de omgevingsvisie is vastgelegd.

Omgevingsprogramma

Binnen de kaders van de omgevingsvisie kan het college van B&W omgevingsprogramma's opstellen die concrete maatregelen bevatten voor de bescherming, het beheer, het gebruik en de ontwikkeling van de leefomgeving. Programma's kunnen integraal of sectoraal van aard zijn. Voor het aspect fysieke veiligheid kan bijvoorbeeld een programma worden opgesteld waarin de gemeente aangeeft welke doelen zij zichzelf stelt.

Omgevingsplan

Tegen de achtergrond van de omgevingsvisie dient een gemeente alle regels voor activiteiten in de fysieke leefomgeving bijeen te brengen in één omgevingsplan. Wanneer iemand een activiteit wil verrichten die invloed heeft op de fysieke leefomgeving, wordt de aanvraag voor die activiteit getoetst aan de regels in het omgevingsplan (bijvoorbeeld bouwen, slopen, kappen, evenementen, het uitoefenen van een bedrijf etc.). Het omgevingsplan heeft een ruime reikwijdte. Het beslaat alle aspecten van de fysieke leefomgeving, waaronder fysieke veiligheid. Daarbij zijn de algemene rijksregels leidend, maar in bepaalde situaties mag een gemeente ruimere of juist strengere regels stellen of individueel maatwerk bieden.

Omgevingsvergunning

Veel activiteiten van burgers en bedrijven hebben gevolgen voor de leefomgeving. Dat geldt bijvoorbeeld als iemand een gebouw wil bouwen of als een ondernemer zijn bedrijf wil uitbreiden. Vanwege de invloed op de fysieke leefomgeving is in een aantal gevallen een omgevingsvergunning nodig.

Bij en na het uitvoeren van de activiteit dient van gemeentewege toezicht te worden georganiseerd en zal de situatie moeten worden gemonitord om te beoordelen of de gestelde ambities voor een bepaald gebied ook daadwerkelijk worden gerealiseerd. Wanneer dat niet het geval is, is bijstelling van een omgevingsvisie of -plan noodzakelijk. Het gemeentelijke beleidsproces ten aanzien van de fysieke leefomgeving wordt daarmee cyclisch van aard.

Belangrijk verschil in de totstandkoming van besluiten:

Onder de Omgevingswet kennen de procedures een kortere doorlooptijd. In het besluitvormingsproces rondom ruimtelijke ontwikkelingen verschuift het accent dan ook naar het voortraject. Rond de nieuwe instrumenten omgevingsvisie en omgevingsplan kan de dialoog tussen overheid, initiatiefnemers en burgers worden vormgegeven. Gemeenten hebben hierbij een regierol en organiseren de participatie van alle partijen in dit proces.

2.3. Wet kwaliteitsborging voor het bouwen

Het voornemen bestaat om gelijktijdig met de Omgevingswet de Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen (hierna Wkb) in werking te laten treden. Het doel van deze wet is de bouwkwiteit en het bouwtoezicht te verbeteren. Met de Wkb wordt de toetsing aan de bouwtechnische eisen van een bouwwerk verplaatst van de gemeente naar een onafhankelijke private partij; de zogenaamde kwaliteitsborger. Voor een aantal Friese gemeenten voert Brandweer Fryslân op dit moment via een dienstverleningsovereenkomst deze bouwtechnische toets uit (huidig maatwerkpakket).

Het overhevelen van de toetsing aan bouwtechnische eisen naar een kwaliteitsborger geldt niet direct voor alle typen bouwwerken, dit wordt in de loop der jaren gefaseerd ingevoerd. Deze fasering hangt samen met het risicoprofiel van bouwwerken; zogeheten gevolgklassen. De gevolgklasse neemt toe naarmate de gevolgen van een calamiteit (constructieve veiligheid en brandveiligheid) groter worden.

De invoering van het stelsel van private kwaliteitsborging start bij gevolgklasse 1. Onder deze gevolgklasse vallen – op hoofdlijnen – bouwwerken waarvoor geen melding in het kader van brandveilig gebruik, geen gelijkwaardige maatregel in verband met constructieve veiligheid of brandveiligheid wordt toegepast en waarvoor geen vergunningplicht voor de activiteit milieu geldt. Het gaat hier bijvoorbeeld om eengezinswoningen, woonboten, vakantiewoningen, en bedrijfspanden van maximaal 2 bouwlagen. Voor deze bouwwerken wordt de papieren preventieve toets vooraf door het bevoegd gezag vervangen door toetsing in de praktijk door een onafhankelijke kwaliteitsborger op conformiteit met de bouwtechnische voorschriften uit het Besluit bouwwerken leefomgeving. Daarnaast komt voor deze gevolgklasse de vergunningplicht voor de technische bouwactiviteit te vervallen. Deze wordt vervangen door een meldingsstelsel.

Vooralsnog blijft voor gevolgklasse 2 en 3 de vergunningplicht voor de technische bouwactiviteit bestaan en daarmee de huidige werkzaamheden van het bevoegd gezag (i.c. de gemeente) en de brandweer als zijnde adviseur voor de gemeenten die maatwerkpakket 1 bij ons afnemen. De gevolgklassen 2 en 3 omvatten bouwwerken waarbij er kans is op (aanzienlijke) maatschappelijke of persoonlijke gevolgen als niet aan de bouwtechnische voorschriften wordt voldaan, denk bijvoorbeeld aan hoogbouw, onderwijsinstellingen, zorginstellingen, ziekenhuizen, kantoren en voetbalstadions.

Vanzelfsprekend moet ook binnen het nieuwe stelsel brandveiligheid geborgd zijn. In dat kader heeft en houdt de brandweer een rol; nu nog voortvloeiende uit het Bouwbesluit 2012 en vanaf 2022 vanuit het Besluit bouwwerken leefomgeving. Feit blijft dat voorafgaand aan bouwwerkzaamheden over bijvoorbeeld de bereikbaarheid van een gebouw overleg moet worden gepleegd met de brandweer, zodat de brandweer haar repressieve taak (en de voorbereiding hierop) zo goed mogelijk kan uitvoeren. Daarnaast zal er een rol voor de brandweer weggelegd blijven in het kader van toezicht op de bouw.

Voortbouwend op de adviesrol van de brandweer uit de Wet veiligheidsregio's moet bij de verdere uitwerking van de Wkb nog worden bepaald bij welke bouwprojecten, afhankelijk van de gevolgklasse van het bouwwerk, vroegtijdig advies nodig is van de brandweer. Hoe hoger de gevolgklasse van het bouwwerk en hoe groter immers de brandveiligheidsrisico's en hoe zwaarder de rol van de brandweer zou moeten zijn.

2.4. Impactanalyse

Om succesvol te kunnen werken met het op handen zijnde aangepaste juridische kader is verandering in de cultuur, werkwijzen, van alle betrokkenen (bevoegde gezagen, adviseurs, inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties, initiatiefnemers) een belangrijke randvoorwaarde. In dit licht zijn uit een intern uitgevoerde impactanalyse onderstaande aandachtspunten naar voren gekomen:

Zicht op risico's

De Omgevingswet gaat uit van vertrouwen in plaats van controle en geeft – binnen de gestelde kaders en kwalitatieve doelen – meer ruimte om activiteiten op het gebied van de fysieke leefomgeving te ontplooiën. Eén van de uitgangspunten is om zoveel mogelijk activiteiten te regelen met algemene regels. In sommige gevallen moet een initiatiefnemer een melding doen voordat een activiteit mag worden uitgevoerd. Daarnaast blijft een beperkt aantal activiteiten vergunningplichtig. Een gevolg hiervan is dat het voor de brandweer in beginsel lastiger wordt om zicht te houden op de actuele risico's in haar verzorgingsgebied. Op grond van artikel 10 Wet veiligheidsregio's is dit echter één van onze taken. Ook bestuurders willen juist zicht op actuele risico's houden om op basis daarvan doelstellingen te kunnen formuleren in de onder andere de op te stellen omgevingsvisies. Dit betekent dat wij onder de vigeur van de Omgevingswet zorg moeten (blijven) dragen dat onze informatievoorziening op orde is. Een belangrijk product hierbij is dat wij de risico's niet alleen op regionaal niveau inzichtelijk maken, maar ook op gemeente- en of wijkniveau.

Versterken informatiemanagement

Gerelateerd aan bovenstaande ontwikkeling, zal er efficiënt informatiemanagement moeten worden doorontwikkeld. Daarmee kunnen ontwikkelingen in het fysieke leefomgeving sneller worden gemonitord en geanalyseerd.

Participeren in netwerken

Brandweer Fryslân wil bij aanvang van een ruimtelijke ontwikkeling aan tafel zitten bij het samenspel tussen initiatiefnemers, belanghebbenden en bevoegd gezag en participeren in lokale netwerken. Denk hierbij aan RO-afdelingen van gemeenten, maar ook ontwikkelaars en architecten. Door actieve participatie kunnen risico's tijdig worden gesignaleerd en kan hier – waar nodig – op worden geanticipeerd. In deze netwerken gaat het om co-creatie, meedenken en het bieden van passende oplossingen. Van 'toetsen of het mag' naar 'mogelijk maken dat het kan'. De afgelopen tijd is hier al de nodige ervaring mee opgedaan via een aantal eerder genoemde regionale Omgevingswet-gerelateerde projecten en door de inzet van onze accounthouders.

Integraal werken

Schotten tussen de sectorale regels gaan verdwijnen. Dit vraagt zowel intern als extern integrale afstemming om te komen tot een gezamenlijk plan. Intern binnen de veiligheidsregio en de brandweerorganisatie zullen de kaders rond brandveiligheid, risicobeheersing, industriële veiligheid en omgevingsveiligheid in samenhang moeten worden gebracht met zorgcontinuïteit en crisisbeheersing. Integraliteit is hierbij het uitgangspunt. Dit vraagt een optimale samenwerking tussen de verschillende disciplines van de veiligheidsregio (brandweer, risico- en crisisbeheersing, GGD/GHOR). Daarnaast moet de brandweer extern haar bijdrage leveren in de afwegingen ten aanzien van verschillende omgevingskwaliteiten; veiligheid is één van de belangen naast bijvoorbeeld gezondheid, leefbaarheid, economie en milieu.

Digitalisering

De Omgevingswet gaat ervan uit dat burgers, bedrijven en overheid samen verantwoordelijk zijn voor een veilige en gezonde fysieke leefomgeving. Dit betekent dat voornoemde partijen over een gelijke informatiepositie moeten beschikken. Daarvoor wordt een Digitaal Stelsel Omgevingsrecht (DSO) ingericht met één digitaal loket. Dit loket is de centrale plek waar alle digitale informatie over de fysieke leefomgeving samenkomt. Om hier invulling aan te kunnen geven dient er een effectieve, digitale samenwerking tot stand te worden gebracht tussen gemeenten, veiligheidsregio, omgevingsdienst en vele andere partijen.

Kwaliteitscriteria

Brandweer Fryslân is een professionele organisatie die kwalitatief hoogwaardige producten levert ten behoeve van een veilige leefomgeving. Om deze producten te kunnen leveren, is het noodzakelijk dat deze worden opgesteld door medewerkers die aantoonbaar deskundig zijn. Landelijk wordt steeds meer het belang van het borgen van deskundigheid onderkend. Om die reden zijn er binnen het VTH-werkveld voor een scala aan deskundigheidsgebieden landelijke kwaliteitscriteria opgesteld. Deze deskundigheidsgebieden stellen eisen aan opleiding, ervaring, het maken van voldoende vliegreuen en continuïteit binnen de organisatie (de VTH kwaliteitscriteria). Ook op organisatieniveau zijn er kwaliteitscriteria van toepassing. Brandweer Fryslân heeft geborgd dat haar medewerkers aan de gestelde kwaliteitscriteria voldoen op de deskundigheidsgebieden brand- en omgevingsveiligheid. Dit wordt door ons zowel op medewerker- als op organisatieniveau continu gemonitord.

Medewerkers worden regelmatig bijgeschoold volgens het kwaliteitssysteem en beheersen daarmee de geldende wet- en regelgeving en hebben daarnaast kennis hoe zij risico's kunnen verminderen in de veiligheidsketen. Ook voorzien zij de repressieve dienst van de nodige informatie om veilig én adequaat te kunnen optreden. Hier komt bij dat het merendeel van onze medewerkers risicobeheersing ook repressief geschoold is en naast hun beheersmatige taak ook een rol vervult binnen de incidentbestrijding. Dit levert waardevolle praktijkkennis op voor de werkzaamheden binnen het domein brand- en omgevingsveiligheid.

Ontwikkelen nieuwe competenties

Naast inhoudelijke kennis, treden de grootste veranderingen op in de manier waarop de taken uitgevoerd worden. De Omgevingswet vraagt andere competenties van medewerkers, zij moeten nog meer risicogericht en risicobewust adviseren met een oplossingsgerichte houding. Het meedenken op strategisch niveau, integraal, netwerkgericht, communicatief sterk en digitaal werken zijn hierbij onmisbare vaardigheden. Door middel van opleidingen en intervisie wordt al gewerkt aan deze doorontwikkeling. De komende tijd wordt daarnaast ingezet op de individuele ontwikkeling op medewerker-niveau.

Het werk wordt breder en complexer

Uit de uitgevoerde impactanalyse blijkt dat de werkzaamheden binnen het taakveld risicobeheersing breder en complexer worden. Gedurende de implementatieperiode van de Omgevingswet wordt het werkaanbod lastiger te plannen aangezien gemeenten op wisselende snelheid de implementatie van de Omgevingswet ter hand nemen. Dit vraagt flexibele inzet van onze medewerkers en mensen die op meerdere onderwerpen en niveaus kunnen worden ingezet. De Omgevingswet brengt een aangepaste manier van werken met zich mee, waardoor naar verwachting de behoefte aan medewerkers op senior werk- en denkniveau zal toenemen. De minimale behoefte hieraan zal opgevangen worden door gebruik te maken van de intern beschikbare formatieruimte en inkomsten.

Technologische en maatschappelijke ontwikkelingen

De verwachting is dat gemeenten vaker advies gaan vragen over complexe plannen of bouwwerken, ook op aspecten die we nu nog niet kunnen overzien of waar nu nog niet op geadviseerd wordt. Dit komt deels voort uit de snelheid van technologische en maatschappelijke ontwikkelingen, denk bijvoorbeeld aan de energietransitie. Hierbij ontbreekt het vaak aan kennis en regelgeving en zijn veiligheidsrisico's nog weinig in beeld. Verwacht wordt dat hieromtrent een forse (tijds)investering van de brandweer wordt gevraagd.

Bereikbaarheid en bluswatervoorzieningen bouwwerken

Aspecten over bereikbaarheid van en bluswatervoorzieningen bij bouwwerken worden niet in de Omgevingswet opgenomen. Ook dit is aanleiding voor Brandweer Fryslân om (nog) actiever samen te willen werken met het bevoegd gezag. Deze aspecten zitten tijdelijk, voor zover gemeenten er geen invulling aan geven, in de zogeheten 'bruidsschat'. Om de aspecten echter goed (lokaal) te borgen zal overleg met, en input vanuit de brandweer noodzakelijk zijn.

Verbreiding taken omgevingsveiligheid

Ten aanzien van het taakveld omgevingsveiligheid wordt op dit moment enkel over zelfredzaamheid en rampenbestrijding in het kader van groepsrisico's geadviseerd. Deze adviestaak wordt onder de Omgevingswet uitgebreid over alle (brand)veiligheidsaspecten. Deze uitbreiding, in combinatie met de nieuwe werkwijze waarbij co-creatie voorop staat, leidt tot een duidelijke toename in deze taken en werklast. Landelijke schattingen variëren van 100% tot 300% extra werkzaamheden. Vooral nog wordt voor de Friese situatie uitgegaan van een toename van werk ter grootte van één fte. De minimale behoefte hieraan zal opgevangen worden door gebruik te maken van de intern beschikbare formatieruimte en inkomsten.

3. Visie Brandweer Fryslân

3.1. Inleiding

Brandweer Fryslân levert – als onderdeel van Veiligheidsregio Fryslân – via een breed scala aan producten en diensten een bijdrage aan een veilige en gezonde leefomgeving. Deze producten en diensten hebben een gemeentelijke herkomst; veiligheid is in de kern een lokale verantwoordelijkheid.

3.2. Taken Veiligheidsregio Fryslân

Het college van B&W is op grond van artikel 2 Wet veiligheidsregio's verantwoordelijk voor de organisatie van de brandweezorg, rampenbestrijding, crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening. Voor een individuele gemeente is dit echter een lastige opgave. Op grond van artikel 10 Wet veiligheidsregio's is dan ook een aantal taken overgedragen aan het (verlengd lokaal) bestuur van de Veiligheidsregio Fryslân, waaronder:

- Het inventariseren van risico's van branden, rampen en crises.
- Het adviseren van het bevoegd gezag over risico's van branden, rampen en crises.
- Het adviseren van het college van B&W over het voorkomen, beperken en bestrijden van brand, het beperken van brandgevaar, het voorkomen en beperken van ongevallen bij brand en alles wat daarmee verband houdt. Daarnaast valt ook het beperken en bestrijden van gevaar voor mensen en dieren bij ongevallen anders dan bij brand hieronder.
- Het voorbereiden op de bestrijding van branden en het organiseren van de rampenbestrijding en crisisbeheersing.
- Het instellen en in stand houden van een brandweer.

3.3. Taken Brandweer Fryslân in relatie tot de Omgevingswet

De door de Veiligheidsregio Fryslân ingestelde brandweer heeft op grond van artikel 25 Wet veiligheidsregio's onder meer als taak:

- Het voorkomen, beperken en bestrijden van brand.
- Het beperken en bestrijden van gevaar voor mensen en dieren bij ongevallen anders dan bij brand.
- Het adviseren van andere overheden en organisaties op het gebied van brandpreventie, brandbestrijding en het voorkomen, beperken en bestrijden van ongevallen met gevaarlijke stoffen.

Voor wat betreft de adviesrol: het adviseren bij plan- en besluitvorming voortvloeiende uit de Omgevingswet valt hier ook onder. Hierin is een prominente rol weggelegd voor het omgevingsplan. Bij het opstellen van een omgevingsplan moet de gemeente (i.c. het bevoegd gezag) op basis van artikel 2.2. Omgevingswet rekening houden met de taken en bevoegdheden van andere bestuursorganen. De grondslag voor de adviesrol van de brandweer bij het opstellen van omgevingsplannen is primair terug te vinden in bovengenoemde artikelen 10 en 25 van de Wet veiligheidsregio's en artikel 5.2 van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl).

Volgens artikel 5.2 van het Bkl moet in het omgevingsplan aandacht zijn voor het voorkomen, beperken en bestrijden van branden, rampen en crises en de mogelijkheden voor personen om zich in veiligheid te brengen. Om dit te borgen, is het essentieel dat Brandweer Fryslân vroegtijdig bij gemeenten aan tafel zit; te beginnen bij de totstandkoming van de omgevingsvisie. Daarnaast bevat het Bkl instructieregels ten aanzien van het aspect externe veiligheid en de beoordelingsregels voor een aantal aangewezen vergunningen in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal), waaronder activiteiten met vuurwerk.

Naast bovenstaande, is op grond van artikel 4.33 en de daarbij behorende bijlage III van het Omgevingsbesluit de veiligheidsregio aangewezen als wettelijke adviespartner ten aanzien van milieubelastende activiteiten. Het gaat hierbij om activiteiten met veiligheidsrisico's, bijvoorbeeld het werken met grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen.

3.4. Het belang van vroegtijdige betrokkenheid

Vroegtijdige betrokkenheid van de brandweer bij ruimtelijke ontwikkelingen en vergunningen, draagt er aan bij risico's vooraf te elimineren dan wel te verkleinen. Strikt genomen leidt succesvolle risicobeheersing ertoe dat een risico zich feitelijk niet kan voordoen. Toch is het over het algemeen zo dat niet alle risico's (volledig) gedekt kunnen worden; deze risico's vragen aandacht in de volgende schakels van de veiligheidsketen; het zoveel mogelijk beperken en beheersen van de gevolgen van eventuele inbreuken op de brand- en omgevingsveiligheid.

3.5. Onze kracht: kennis over het totale systeem van brand- en omgevingsveiligheid

De kracht van de brandweer ligt in de kennis over het totale systeem van brand- en omgevingsveiligheid; de 'gesloten veiligheidsketen'. Het verbeteren van de brand- en omgevingsveiligheid in brede zin betekent dat alle schakels in de keten in ogenschouw worden genomen; brandpreventieve kennis en informatiemanagement ligt aan de basis van een goede preparatie, maar daarnaast ook een veilige en effectieve repressieve inzet. Met andere woorden: om branden en incidenten met gevaarlijke stoffen en de gevolgen hiervan zo goed mogelijk te beheersen, is het van belang geen zwakke schakels in de keten te hebben. Deze verhogen namelijk de kans op een incident en op een niet adequate bestrijding of nazorg. Door (blijvende) betrokkenheid van Brandweer Fryslân bij alle schakels van de veiligheidsketen kan passend invulling worden gegeven aan de maatschappelijke doelen van de Omgevingswet. Het niveau van veiligheid is immers van grote invloed op de kwaliteit van de fysieke leefomgeving.

In onderstaande afbeelding zijn de schakels van de veiligheidsketen weergegeven:

Alle kennis en kunde ten aanzien van bovenstaande schakels binnen de veiligheidsketen heeft Brandweer Fryslân in huis en kan, indien nodig of gewenst, in afstemming met het bevoegd gezag worden ingezet. Een steeds belangrijk wordende schakel hierbij is informatiemanagement. Met het uitgangspunt van de Omgevingswet en de aanverwante Wet private kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) 'meer vergunningsvrij, meer privaat' zal deze schakel versterkt moeten worden, zowel voor een betere monitoring van risico's, als voor een betrouwbare informatievoorziening ten behoeve van een adequate incidentbestrijding en de veiligheid van onze brandweermensen op straat.

3.6. Kernwaarden veiligheidsregio's

Leidend voor de visie van Brandweer Fryslân, zoals verwoord in de volgende paragraaf, zijn de landelijke kernwaarden veiligheidsregio's:

Wettelijk kader	Het voorkomen, beperken en bestrijden van branden, rampen en crises
Visie	Een duurzaam veilige fysieke leefomgeving
Doelen	<ul style="list-style-type: none">• Veilige bouwwerken en omgeving• Een zelfredzame en samenredzame samenleving• Beschermen van (zeer) kwetsbare groepen• Effectieve hulpverlening• Continuïteit van de samenleving (waaronder zorgcontinuïteit en vitale infrastructuur)
Kernwaarden	<ul style="list-style-type: none">• De kwaliteit van de leefomgeving wordt mede bepaald door (fysieke) veiligheid• Samen werken aan een veilige fysieke leefomgeving• De leefomgeving wordt mede vormgegeven volgens de ontwerpprincipes voor veiligheid:<ul style="list-style-type: none">o Voorkomen of beperking van risico's vergroot de veiligheido Afstand tot de risico's vergroot de veiligheido Bouwwerken en omgeving bieden beschermingo Bouwwerken en gebieden zijn snel en veilig te verlateno De omgeving maakt snel en effectief optreden van de hulpdiensten mogelijko Mensen krijgen bij crisis passende medische zorg• Mensen zijn bekend met risico's en weten hoe te handelen

3.7. Visie Brandweer Fryslân

Wij zijn de deskundige adviseur brandweezorg, brandveiligheid en omgevingsveiligheid

- o Dat betekent klantgericht denken, als adviseur optreden en het gesprek aangaan over adequate omgang met risico's, mogelijkheden en te nemen maatregelen.
- o Het uitgangspunt hierbij is om risico's zoveel als mogelijk te beperken.
- o We betrekken hierbij alle schakels van de veiligheidsketen.

Wij zijn een netwerkorganisatie en investeren in onze relatie met gemeenten en partners

- o Wij willen een betrokken advies- en samenwerkingspartner zijn. Daarom investeren wij blijvend in een duurzame relatie met onze ketenpartners met als doel het borgen en verbeteren van de veiligheid in onze regio.
- o Wij werken proactief aan nieuwe methoden om onze relaties te beheren en te verbeteren. Voor zowel intern als extern gebruik levert een zaakstelsel hier handvatten voor. Zo kan snel informatie worden gedeeld en eenvoudig terug worden gemeld aan andere vakgebieden.

Doorbouwen en intensiveren van regelgericht naar risicogericht: we werken samen met partners aan samenwerking en het geven van advies

- o Vanuit onze deskundigheid op het gebied van brand- en omgevingsveiligheid werken we vanuit een brede blik.
- o Waar we nu vooral nog toetsen en controleren, denken we straks proactief mee met aanvrager en bevoegd gezag om initiatieven op een zo veilig mogelijke manier mogelijk te maken; van regelgericht naar risicogericht.
- o We werken aan een doorontwikkeling van onze producten om risicogericht werken en adviseren nog beter in te kunnen vullen.

We bevorderen de veiligheid voor de burger en het eigen brandweerpersoneel

- o Er komt nóg meer nadruk te liggen op het voorkomen en beheersbaar houden van incidenten. Dat vergt het scherp in beeld brengen en multidisciplinair afwegen van risico's. Met andere woorden: risicobewustzijn.
- o We bevorderen de komende jaren de (brand)veiligheid verder door zwakke schakels in de keten te versterken. De strategie daarbij is te zoeken naar winstpotentie: welke factoren zijn te verbeteren en welke actoren zijn hiervoor aanspreekbaar?
- o De veiligheid van onze eigen medewerkers tijdens repressief optreden wordt hierbij altijd in ogenschouw genomen.

We delen en verwerken samen informatie voor een adequate en veilige inzet van repressief personeel

- o De combinatie van steeds snellere rekenkracht van computers en slimmere technieken voor data- en documentenanalyse biedt veel kansen voor informatie-gestuurd en risicogericht werken.
- o Risicoprofielen bieden ons op alle schaalniveaus actueel inzicht in risico's binnen onze regio en geven een doorkijk naar mogelijke oplossingen.
- o Objectinformatie geeft ons snel en accuraat duiding van risico's binnen en rondom een object voor zowel bewoners, omwonenden als onze eigen medewerkers.
- o Ons Team Brandonderzoek levert nieuwe kennis over branden en incidenten die vervolgens worden betrokken bij onze advisering.

We proberen de vraag achter de vraag te achterhalen en pushen niet regels naar onze afnemers

- o We willen een sparringpartner zijn, zowel intern als extern.
- o We zijn scherp op het proces. We doen daarbij gericht aan verwachtingsmanagement en houden goed rekening met de verschillende belangen achter de vraagstukken.
- o We stellen open vragen en voeren gesprekken aan de hand van de LSD-techniek (luisteren, samenvatten en doorvragen).
- o We maken slim gebruik van data en informatie voor een goede analyse.

We leveren risicogericht werk per gemeente

- o We werken proactief op wat we signaleren.
- o We werken risicogericht en vraag gestuurd samen.
- o We treden met gemeenten en andere partijen in overleg en pakken vraagstukken zelf op.
- o We werken risicogericht en risicobewust.

4. Dienstverleningsconcept na inwerkingtreding Omgevingswet

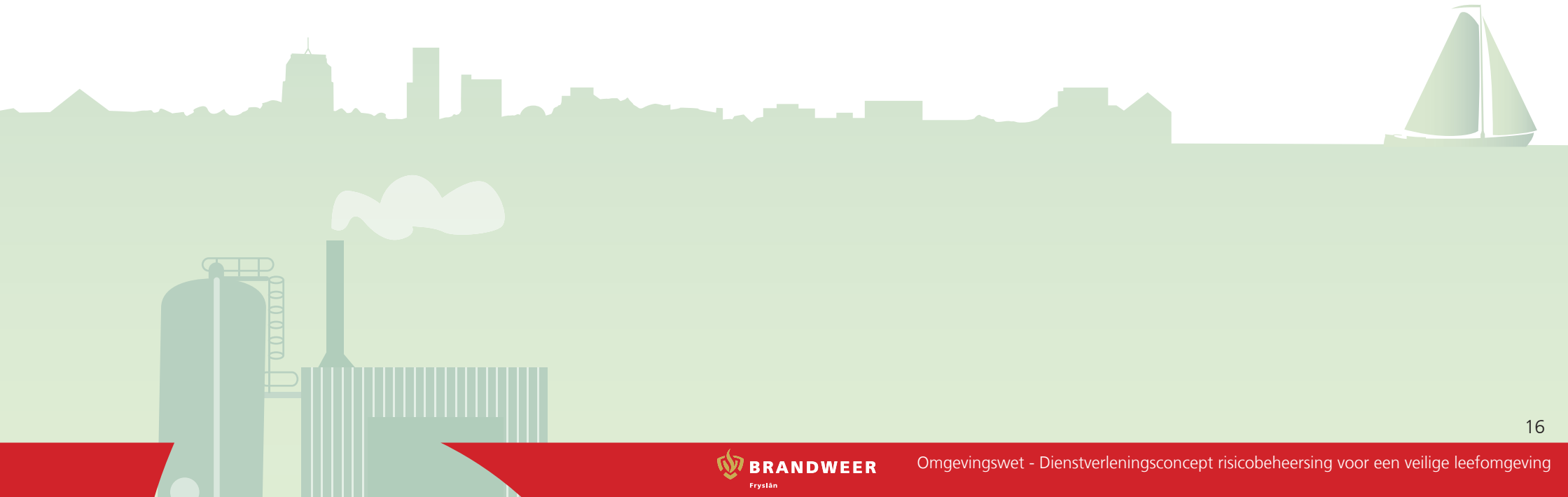
4.1. Inleiding

In voorgaande hoofdstukken is beschreven wat de consequenties van de stelselwijziging in de fysieke leefomgeving voor de dienstverlening vanuit Brandweer Fryslân zijn. De komst van de Omgevingswet en aanverwante wet- en regelgeving vergt van alle decentrale overheden een andere manier van werken. De oude manier van werken, waarbij de brandweer vaak optrad als toets- of controleur, vervaagt en wordt deels vervangen door een meer adviserende rol waarin de brandweer proactief meedenkt over de borging van het aspect veiligheid bij ontwikkelingen en andere initiatieven in de fysieke ruimte. Dit vraagt om een andere manier van samenwerken met gemeenten en overige partners (ook private partijen). Ons huidige dienstverleningsconcept, wat vooral gestoeld is op (grote aantallen) toets- en toezicht aanvragen, moet dan ook worden aangepast aan de toekomstige situatie. In dit hoofdstuk wordt een voorstel gedaan voor een nieuw dienstverleningsconcept.

4.2. Huidige producten- en dienstenaanbod

Risicobeheersing levert sinds jaar en dag vanuit verschillende invalshoeken kennis en expertise ten behoeve van een (brand)veilige leefomgeving. Zo geven wij uitvoering aan de wettelijke (advies)taken op het gebied van omgevingsveiligheid, industriële veiligheid, brandveiligheid en vuurwerk. Ook adviseren we het bevoegd gezag over evenementen en ruimtelijke ontwikkelingen. Bovendien treedt Brandweer Fryslân voor een groot aantal Friese gemeenten op als deskundige ten aanzien van (brand)veiligheidsaspecten binnen het huidige Wabo-proces. Daarnaast wordt door de inzet van brandveilig leven-activiteiten maatschappelijk geïnvesteerd in brandveiligheidsbewustzijn en zelfredzaamheid. Risicobewust en risicogericht zijn hierbij belangrijke uitgangspunten.

In het overzicht op de volgende pagina is ons huidige producten -en dienstenaanbod weergegeven:

Basistaken

Productgroepen

Risicoprofielen en onderzoek

Producten

- Regionaal risicoprofiel
- Incident risicoprofiel
- Risico index natuurbranden
- Brandonderzoek

Brandveilig leven (BVL)

- BVL Thema onderwijs
- BVL Thema brandveilig wonen
- BVL Thema brandveiligheid in de zorg
- BVL Thema brandveilig ondernemen
- BVL Thema brandveilig recreëren
- BVL Thema landelijke campagnes

Omgevingsveiligheid

Wettelijke adviestitel

- Adviezen ruimtelijke ordening en visies
- Adviezen omgevingsvergunningen (RO en milieu)
- Adviezen vuurwerk
- Adviezen en inspecties BRZO en bedrijfsbrandweren

Evenementenveiligheid

- Adviezen evenementen
- Vooroverleg en schouws evenementen(terreinen)

Risico's en brandweezorg

- Adviezen basis brandweezorg
- Overleg risicobedrijven basis brandweezorg

Maatwerk deskundigheid brandveiligheid (optioneel)

Productgroepen

Maatwerkpakket 1: toetsing brandveiligheid

Adviezen op basis van dienstverleningsovereenkomst

Producten

- Adviezen activiteit bouw / milieu / RO
- Adviezen activiteit brandveilig gebruik
- Adviezen activiteit beoordelen PvE
- Inspecties tijdens de bouw

Maatwerkpakket 2: toezicht brandveilig gebruik

Adviezen op basis van dienstverleningsovereenkomst

- Periodieke controles brandveilig gebruik
- Hercontroles brandveilig gebruik

Zoals uit voorgaande tabel al blijkt, wordt binnen het huidige producten- en dienstenaanbod van risicobeheersing een onderscheid gemaakt tussen basistaken en optionele maatwerk taken. De basistaken voert Brandweer Fryslân voor alle Friese gemeenten uit. Daarnaast heeft Brandweer Fryslân op dit moment met een groot aantal gemeenten een zogenaamde dienstverleningsovereenkomst, waar maatwerk geleverd wordt op deskundigheid brandveiligheid. Via een dergelijke dienstverleningsovereenkomst kunnen gemeenten een tweetal optionele maatwerkpakketten afnemen bij de brandweer:

- toetsing brandveiligheid (maatwerkpakket 1)
- toezicht brandveilig gebruik (maatwerkpakket 2)

4.3. Financiering huidig producten- en dienstenaanbod

Kort gezegd is er op dit moment sprake van een splitsing in de dienstverlening en bijhorende financiering:

Basistaken

De financiering van de basistaken vloeit voort uit de bestaande gemeenschappelijke regeling. Dit blijft na de invoering van de Omgevingswet ongewijzigd.

Maatwerkpakketten

De optionele maatwerkpakketten, vastgelegd via separate dienstverleningsovereenkomsten, worden gefinancierd door de gemeenten die één of beide maatwerkpakketten afnemen. De kosten voor maatwerkpakket 1 zijn berekend op het aantal inwoners van desbetreffende gemeente. De kosten voor maatwerkpakket 2 zijn gebaseerd op de te controleren gebruiksfuncties uit het Bouwbesluit 2012 en de hieraan gekoppelde kengetallen qua ureninzet. Uit een analyse van de inkomsten en afgegeven adviezen en uitgevoerde controles over de afgelopen 4 jaar blijkt dat de afgesproken kosten en de daadwerkelijke kosten in de loop der jaren enigszins zijn scheefgegroeid. Deze analyse van de maatwerkpakketten is terug te vinden in bijlage 1.

4.4. Nieuwe dienstverlening onder de Omgevingswet

De komst van het nieuwe wettelijke kader betekent voor de brandweer een nog nauwere samenwerking met het bevoegd gezag en private partijen. Daarnaast vraagt dit een verdere ontwikkeling op het gebied van risicogericht werken en adviseren. Dit komt niet alleen de brandveiligheid, industriële veiligheid en omgevingsveiligheid binnen de gehele veiligheidsketen in het fysieke domein ten goede, maar garandeert ook een veilige en adequate inzet van onze brandweermedewerkers op straat.

Naast een andere manier van werken en denken door decentrale overheden, gaan ook private partijen via de Wet private kwaliteitsborging voor het bouwen een grotere rol spelen in de ontwikkeling van de fysieke ruimte. Brandweer Fryslân wil – zoals eerder aangegeven – als deskundige partner bevoegde gezagen blijven adviseren in deze ontwikkelingen en blijven ondersteunen waar nodig.

Om hier adequaat invulling aan te kunnen geven, hanteert Brandweer Fryslân binnen haar nieuwe dienstverleningsconcept de volgende negen productgroepen die aan alle Friese gemeenten worden aangeboden; hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen een basispakket voor alle Friese gemeenten en optioneel af te nemen plustaken op het gebied van deskundigheid brandveiligheid omgevingsvergunningen.

Basistaken

Productgroepen

Risicoprofielen en onderzoek

Producten

- Regionaal risicoprofiel
- Incident risicoprofiel
- Risico index natuurbranden
- Brandonderzoek
- Monitoring (risico's, kwetsbare objecten en omgevingswaarden)

Personele gevolgen

Afhankelijk van behoefte aan monitoring, vooralsnog wordt geen grote toename t.a.v. huidige capaciteit verwacht. Dit wordt gedekt vanuit bestaande capaciteit.

Risicobeïnvloeding

- Risicocommunicatie, in overleg met bevoegd gezag
- Inzet risicoanalyse monitor (RAM) bij bedrijven en instellingen

Dit wordt gedekt vanuit bestaande capaciteit.

Brandveilig Leven (BVL)

- BVL Thema's (nader te bepalen volgens een meerjarig uitvoeringsprogramma)

Dit wordt gedekt vanuit bestaande capaciteit.

Omgevingsveiligheid

Wettelijke adviestitel²

- Co-creatie en vooroverleg
- Advies omgevingsplan omgevingsvisie en omgevingsprogramma
- Adviezen omgevingsvergunningen / MBA's (RO en milieu)
- Advies brandweezorg (objectniveau)
- Adviezen (routing) gevaarlijke stoffen
- Adviezen vuurwerk
- Adviezen vitale infrastructuur
- Adviezen en inspecties Seveso en bedrijfsbrandweren

Landelijk³ wordt hier een duidelijke toename verwacht. Dit heeft onder andere te maken met een toename van het vooroverleg. Uit de eigen impactanalyse blijkt voor de Friese situatie een minimale toename van één fte realistisch. Dit zal opgevangen worden door gebruik te maken van de intern beschikbare formatieruimte en inkomsten.

Brandveiligheid (RO)

- Co-creatie en vooroverleg
- Advies omgevingsplan, omgevingsvisie en omgevingsprogramma

Hier wordt een toename verwacht in werkzaamheden. De hiervoor benodigde capaciteit is onder Omgevingsveiligheid genoemd (minimaal 1 fte).

Evenementenveiligheid

- Adviezen evenementen, omgevingsvergunningen en omgevingsplannen
- Vooroverleg en schouws evenementen(terreinen)

Dit wordt gedekt vanuit bestaande capaciteit.

Risico's en brandweezorg

- Adviezen basis brandweezorg
- Overleg risicobedrijven basis brandweezorg

Hierin wordt een toename verwacht. De benodigde capaciteit wordt intern gedekt binnen de bestaande formatieruimte, mede door samenwerking met de afdeling planvorming.

² Geldt voor MBA's, zie Omgevingsbesluit art. 4.33/ Bijlage 3 OB
³ O.b.v. Gevolgen risicobeheersingstaken stelselherziening Omgevingsrecht voor veiligheidsregio's (Cebeon, 2021)

Productgroepen

Module plustaken 1: Toetsing brandveiligheid

Producten

- Toetsen omgevingsvergunningen activiteit bouw / milieu / RO
- Toetsen omgevingsvergunningen activiteit brandveilig gebruik
- Toetsen omgevingsvergunningen activiteit beoordelen PvE
- Inspecties tijdens de bouw
- Co-creatie en vooroverleg
- Input risicobeoordeling private toetsing

Module plustaken 2: Toezicht brandveiligheid

- Periodieke controles brandveiligheid
- Hercontroles brandveiligheid

Personele gevolgen

Naar verwachting zal er een verplaatsing plaatsvinden in werkaanbod, zie paragraaf 4.5 hieronder. In de eerste jaren na invoering zal dit in gezamenlijkheid met deelnemende gemeenten worden geëvalueerd.

Dit wordt gedekt vanuit bestaande capaciteit en op basis van de huidige financieringssysteem⁵. Deze taken worden meegenomen in de evaluatie.

⁴ Met Provincie Fryslân zijn separate afspraken gemaakt over afname en invulling van de pluspakketten.

⁵ In de eerste jaren na invoering van de Omgevingswet zal de financieringssysteem worden geëvalueerd.

4.5. Financiering nieuwe producten- en dienstenaanbod

Om het nieuwe producten- en dienstenaanbod zoals opgenomen in paragraaf 4.4. aan te kunnen bieden en de kwaliteit hiervan te kunnen garanderen, wordt uitgegaan van onderstaande financiering:

- De basistaken vallen binnen de bestaande gemeenschappelijke regeling van de Veiligheidsregio Fryslân. Ten behoeve van deze gemeenschappelijke regeling dragen alle gemeenten een bedrag af aan de Veiligheidsregio waarmee binnen de afdeling Risicobeheersing het basispakket wordt gefinancierd.
- De plustaken worden separaat in rekening gebracht bij gemeenten die de hiertoe behorende producten afnemen bij Brandweer Fryslân. Gemeenten hebben de keuze welke module(s) zij afnemen bij de brandweer.

Op dit moment is met de volledige financiering van de plustaken een totaalbedrag van circa € 400.000,- gemoeid⁶. Gebleken is echter dat de afgelopen vier jaar op jaarbasis in totaal door Brandweer Fryslân voor circa € 100.000,- meer werk is geleverd ten aanzien van de taken binnen het huidige maatwerkpakket 1/toetsing brandveiligheid (zie bijlage 1).

Naar verwachting vindt onder de Omgevingswet een afname plaats van het aantal vergunningen. Dit brengt in eerste aanleg een kleinere werkvoorraad voor het product 'toetsing brandveiligheid' (toekomstige module plustaken 1) met zich mee. Deze afname is te verklaren door het feit dat een deel van de huidige vergunningsplichtige objecten onder de Omgevingswet ten aanzien van brandveiligheid alleen meldingsplichtig zijn. Tevens zal een gedeelte van de werkvoorraad door de markt worden overgenomen. Na een analyse uit cijfers van de jaren 2018 en 2020 blijkt dat de afname van werkvoorraad (objecten die vallen onder gevolgklasse 1 red.) ongeveer 30% bedraagt.

Financiering huidig Maatwerkpakket 1 (2021)

- Totaal werk (incl. meerwerk) MWP1: ± € 300.000
- Huidig gefactureerd bedrag MWP1 : ± € 210.000
- Bedrag met inachtneming 30% afname werkvoorraad: ± € 210.000

Op dit moment is onvoldoende in te schatten hoe groot het werkaanbod onder de Omgevingswet in de plustaken werkelijk zal zijn, daarom wordt voorgesteld om bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet de bestaande wijze van de financiering (en eindbedrag) vast te houden en te hanteren als minimum uitgangsniveau⁷. De komende jaren zal in samenspraak met gemeenten die plustaken bij Brandweer Fryslân afnemen, worden onderzocht of de huidige wijze van financiering toereikend is voor de uitvoering van de plustaken onder de Omgevingswet.

Het landelijke onderzoek 'Gevolgen risicobeheersingstaken stelselherziening omgevingsrecht voor veiligheidsregio's' van Cebeon (2021) gaat over de gehele keten uit van een toename van structurele kosten (landelijk) van tussen de 15 en 20 miljoen Euro. Een groot deel hiervan is terug te voeren op een toename van werkzaamheden, zoals bijvoorbeeld advisering op milieubelastende activiteiten, omgevingsplannen, -visies en programma's, maar ook het deelnemen aan vooroverleg en een aantal nieuwe werkzaamheden die samenhangen met de Wkb. Daarnaast wordt landelijk gewezen op de tendens dat door de stelselwijziging een grotere behoefte ontstaat aan hoger opgeleid personeel. Hiervoor wordt in beginsel intern gekeken naar onze eigen formatieruimte en inkomsten.

⁶ Bij dit totaalbedrag is nog geen rekening gehouden met extra inkomsten van nieuwe gemeenten die vanaf 2021 plustaken afnemen. Hier zal ook meer werkaanbod uit voortvloeien.

⁷ Zie bijlage 1 voor een toelichting op de berekeningssystematiek.

Een andere ontwikkeling is de eerder genoemde introductie van marktpartijen als toetsingsorgaan voor eenvoudige objecten (Wkb). Hier tegenover staat naar verwachting een toename van nieuwe werkzaamheden zoals vooroverleg en risicobeoordelingen private toetsing. De verwachting is dan ook dat de financiering van de totale werkomvang, in de module plustaken, in ieder geval ligt binnen een bandbreedte tussen het eerder genoemde minimum uitgangsniveau en het maximale niveau. Dit maximale niveau bestaat uit de eerder genoemde € 400.000,- voortkomend uit de huidige DVO's, aangevuld met het eerder benoemde meerwerk van € 100.000,-. De eerste twee jaar onder de Omgevingswet zal de personele inzet nauwlettend worden gemonitord, ten behoeve van de evaluatie met de deelnemende gemeenten.

Taken in het kader van omgevingsveiligheid⁸, omgevingsplannen en -visies maken geen deel uit van deze plustaken. Op deze thema's wordt op basis van de impactanalyse een duidelijke toename van de werkvoorraad verwacht⁹ vanaf de invoering van de Omgevingswet. De eerste stap om deze groei op te vangen, wordt gezet door in de eigen begroting te zoeken naar formatieruimte om deze extra taken/groei van taken op te vangen. Mocht dit niet voldoende zijn dan zal hiervoor een separaat bestuurlijk voorstel komen.

Hieronder wordt de huidige onderverdeling van kosten op de plustaken weergegeven (peildatum 2020). Deze bedragen worden jaarlijks geïndexeerd.

⁸ Voorheen externe veiligheid. Deze taak wordt centraal uitgevoerd door de specialisten risicobeheersing.

⁹ O.b.v. Gevolgen risicobeheersingstaken stelselherziening Omgevingsrecht voor veiligheidsregio's (Cebeon, 2021).

Gemeente	Module plustaken 1		Module plustaken 2		Totale bijdrage
Achtkarspelen		€ 0,-		€ 0,-	€ 0,-
Ameland		€ 2.920,-		€ 14.272	€ 17.192,-
Dantumadiel		€ 13.870,-		€ 12.352,-	€ 26.222,-
De Fryske Marren		€ 37.960,-		€ 0,-	€ 37.960,-
Harlingen		€ 11.680,-		€ 9.088,-	€ 20.768,-
Heerenveen		€ 36.500,-		€ 0,-	€ 36.500,-
Leeuwarden		€ 0,-		€ 0,-	€ 0,-
Noardeast-Fryslân		€ 32.850,-		€ 36.544,-	€ 69.394,-
Ooststellingwerf		€ 8.000,-		€ 12.860,-	€ 20.860,-
Opsterland		€ 21.900,-		€ 19.904,-	€ 41.804,-
Schiermonnikoog		€ 730,-		€ 6.144,-	€ 6.874,-
Smallingerland		€ 0,-		€ 0,-	€ 0,-
Súdwest-Fryslân		€ 0,-		€ 58.432,-	€ 58.432,-
Terschelling		€ 3.650,-		€ 12.672,-	€ 16.322,-
Tytsjerksteradiel		€ 0,-		€ 0,-	€ 0,-
Vlieland		€ 730,-		€ 5.376,-	€ 6.106,-
Waadhoeke		€ 33.580,-		€ 21.952,-	€ 55.532,-
Weststellingwerf		€ 8.000,-		€ 11.040,-	€ 19.040,-

Uitleg bij de tabel:

Gemeente neemt taken af

Gemeente neemt taken niet af

Gemeente neemt gedeelte van de taken af in 2021

Bijlagen

- Kostenanalyses Maatwerkpakketten
- Praatplaat Brandweer in de Omgevingswet

Bijlage 1 – Kostenanalyse dienstverleningsovereenkomsten

Wijze van financiering

De beide maatwerkpakketten worden op verschillende manieren verrekend met deelnemende gemeenten:

Maatwerkpakket 1

Per aantal inwoners is bepaald hoeveel advies-uren een gemeente afneemt bij Brandweer Fryslân, en welke medewerker deze uren invult (schaal 8 (junior € 66,- per uur) of schaal 10 (senior € 82,- per uur). De stelregel is: per 25.000 inwoners zijn 150 advies-uren schaal 10 nodig en 100 advies-uren schaal 8. Deze regel is gebaseerd op ervaringscijfers en op de landelijke richtlijn PREVAP 2009. Het aantal inwoners wordt afgerond op duizendtallen. Als peildatum voor het aantal inwoners geldt 1 januari van het lopende kalenderjaar.

Maatwerkpakket 2

De gemeenten die maatwerkpakket 2 afnemen stemmen met de brandweer de te controleren objecten af. Deze worden bij de brandweer in de centrale planning opgenomen. Deze objecten zijn 'gelabeld' aan de gebruiksfuncties uit het Bouwbesluit 2012. Vervolgens is aan al deze objecten een prioritering toegekend waaraan kengetallen inzake de verwachte ureninzet per periodieke controle zijn gekoppeld.

- prioriteit 1: 4 uren per controle
- prioriteit 2: 3 uren per controle
- prioriteit 3: 2 uren per controle
- prioriteit 4: 2 uren per controle

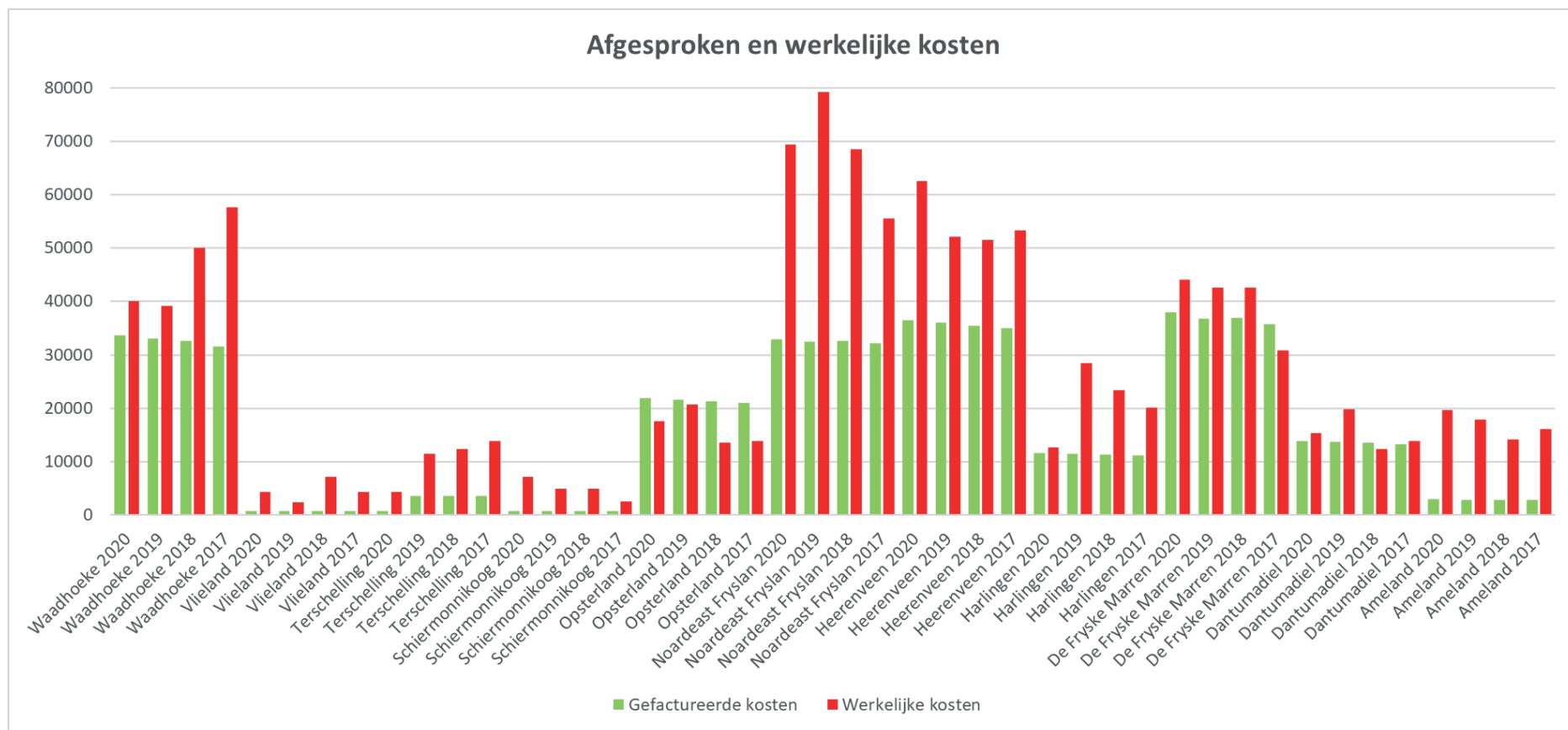
Bovenstaande prioritering en de daaraan gekoppelde kengetallen zijn een indicatie afgeleid uit de landelijke handleiding PREVAP 2009. Hier bovenop wordt ten aanzien van de tijdsbesteding aan hercontroles en ondersteuning bij handhavingsovereenkomsten gerekend met een opslag van 20%.

Beeld van de afgesproken en werkelijke kosten

Om goed zicht te krijgen op de huidige financiering van de DVO's (ook wel maatwerkpakketten) is een overzicht gemaakt van de (op basis van de DVO) afgesproken kosten versus de werkelijke kosten. Deze vergelijking is voor de beide maatwerkpakketten uitgevoerd op basis van de gegevens van de laatste 4 jaren.

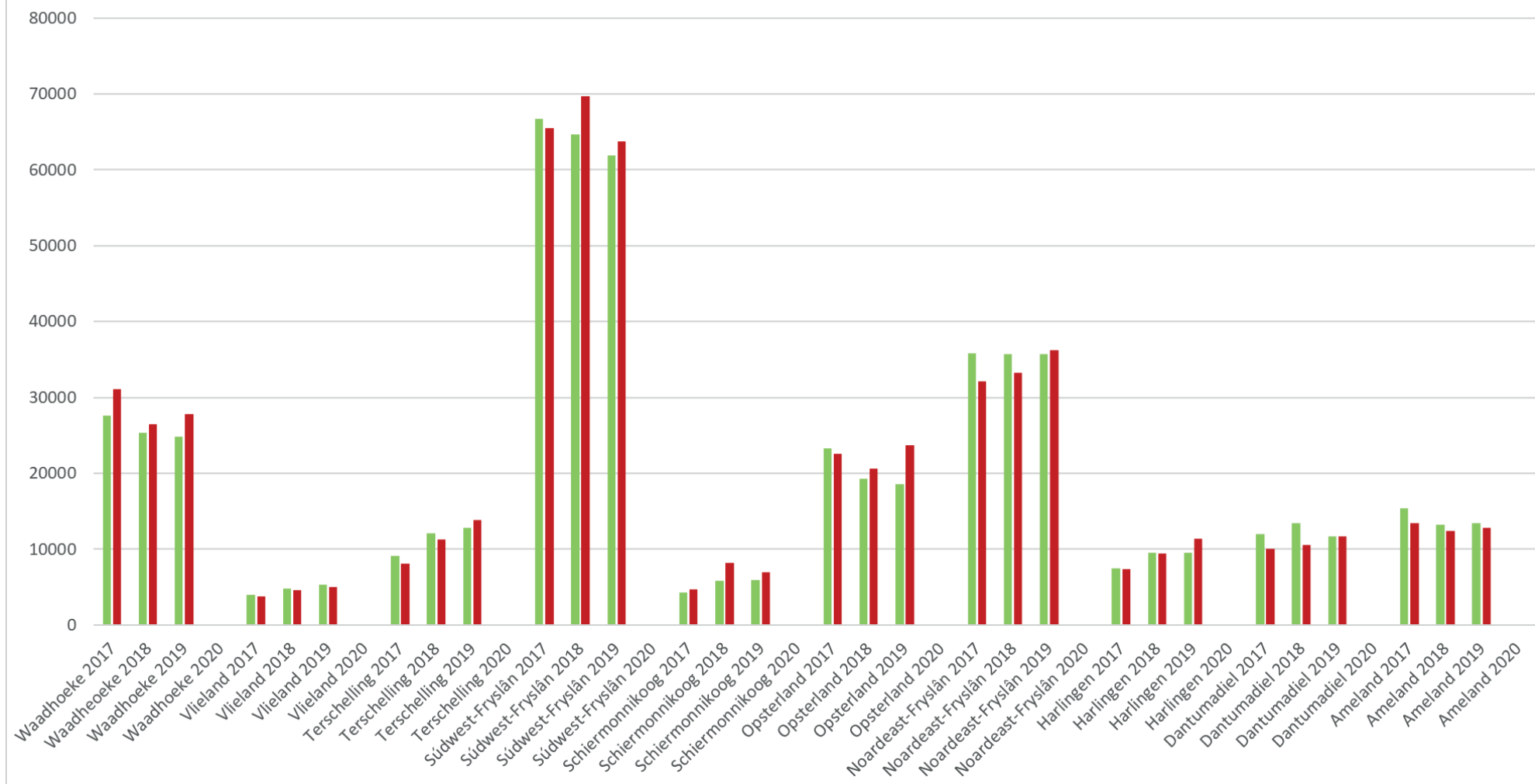
Maatwerkpakket 1

De kosten en aantal producten in bovenstaande tabel zijn gebaseerd op administratieve gegevens over de laatste jaren. Hieruit is een gemiddelde afgeleid en dit is vertaald naar de huidige uurtarieven voor de verschillende medewerkers. Hieronder wordt per productgroep uiteengezet hoe deze gegevens tot stand zijn gekomen.

Jaartal	Producten verwacht	Producten Afname	Kosten gefactureerd	Werkelijke kosten	Vershil
2020	625	1.031	€ 193.450	€ 296.928	- € 103.478
2019	670	1.107	€ 192.960	€ 318.816	- € 125.856
2018	665	1.044	€ 191.700	€ 300.672	- € 108.972
2017	678	1.055	€ 195.300	€ 298.080	- € 102.780

Gefactureerde en werkelijke kosten

Jaartal	Producten verwacht	Producten Afname	Kosten gefactureerd	Werkelijke kosten	Vershil
2020	*	*	*	*	*
2019	1.029	1.136	€ 199.659	€ 213.577	- € 13.918
2018	1.056	1.081	€ 203.783	€ 205.548	- € 1.765
2017	1.148	1.098	€ 205.666	€ 198.655	+ € 7.011

Voor 2020 is geen reëel beeld te geven ten aanzien van de uitgevoerde taken versus de geplande taken. Door de Corona pandemie hebben veel controles voor langere tijd stil gelegen. Dit geeft een vertekend beeld ten opzichte van de andere jaren waar wel gerekend kan worden met een volle bezetting. In plaats van de gebruikelijke controles zijn in 2020 bij veel instellingen en bedrijven andere werkvormen toegepast zoals de Risico Analyse Monitor (RAM). De RAM is een model om gebouwgebonden risico's helder in kaart te brengen. Het is een vragenlijst die bij voorkeur samen met de eigenaar en de gebruiker wordt ingevuld. Zo ontstaat een goed beeld van wat een acceptabel 'restrisiko' is. De RAM wordt door Brandweer Fryslân op meerdere plekken in de organisatie gebruikt maar kan niet worden gezien als een officieel controlemiddel.

Voorsorteren op veiligheid

2022

Wet kwaliteitsborging
voor het bouwen

OMGEVINGSWET

DOEL

Het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit.

Het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving om maatschappelijke functies te vervullen.

3 BELANGRIJKE PRINCIPES

1. Meer ruimte voor initiatieven
2. Meer lokale afwegingsruimte: 'decentraal, tenzij'
3. Grondhouding 'ja, mits'

Vertrouwen

Co-creatie

Faciliteren

Lokaal
maatwerk

Netwerken

Integraliteit

Participatie

HET GEMEENTELIJK INSTRUMENTARIUM

De rol van de brandweer

Omgevingsvisie

Omgevingsplan

Omgevings-
programma

Omgevingsvergunning
(incl. risicobeoordeling Wkb)

Om de doelen van de Omgevingswet te bereiken moet er over de muren van eigen taken worden heen gekeken, zowel door bevoegd gezag, initiatiefnemers en betrokken adviseurs.

Brandweer Fryslân is één van deze adviseurs. We richten ons op de risico's van branden, rampen en crises, brandpreventie, brandbestrijding en het voorkomen, beperken en bestrijden van ongevallen met gevaarlijke stoffen. Ons speerpunt hierbij is 'risicobewust en risicogericht samenwerken'.

Betrokkenheid van de brandweer bij ruimtelijke ontwikkelingen is belangrijk; zowel voor de veiligheid van de Friese inwoners als voor onze medewerkers tijdens het brandweeroptreden op straat.

MET DIT IN HET VOORUITZICHT

"Het is van belang om een goede samenwerking, ook na 2022, op het gebied van brandveiligheid en omgevingsveiligheid in Fryslân te waarborgen!"

HOE DRAGEN WIJ BIJ AAN GEMEENTELIJKE VEILIGHEID?

Brandweer Fryslân is dé specialist op het gebied van brandveiligheid, omgevingsveiligheid en brandweezorg, van en voor gemeentelijke overheden

Wij dragen bij aan de veiligheid van onze Friese inwoners

Wij voorkomen, beperken en bestrijden brand en ongevallen met gevaarlijke stoffen

Wij hebben zicht op risico's in de fysieke leefomgeving

Wij zijn voorbereid op een veilig en adequaat brandweeroptreden

Wij werken risicogericht samen met onze partners bij het geven van gedegen adviezen

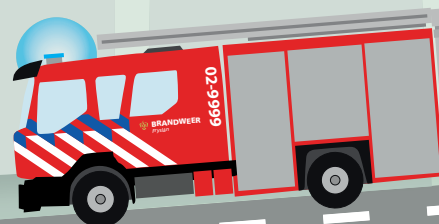
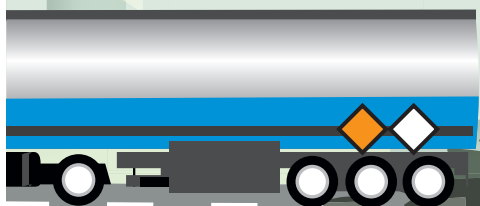
Wij leveren maatwerk per gemeente

Wij voldoen aan de landelijke VTH kwaliteitscriteria

Wij zijn een netwerkorganisatie en investeren in onze relatie met gemeenten en partners

GEBRUIK ONZE KRACHT

Brandweer Fryslân heeft kennis over het totale systeem van brand- en omgevingsveiligheid: de volledige veiligheidsketen

Om branden en incidenten met gevaarlijke stoffen zo goed en veilig mogelijk te beheersen, is het van belang geen zwakke schakels in de keten te hebben. Door (blijvende) betrokkenheid van Brandweer Fryslân bij alle schakels van de veiligheidsketen kan passend invulling worden gegeven aan de maatschappelijke doelen van de Omgevingswet. Het niveau van veiligheid is immers van grote invloed op de kwaliteit van de fysieke leefomgeving.

BETREK ONS OP TIJD!

BRANDWEER
Fryslân

Vormgeving: Visser en de Graef Communicatie